

4. Azt is mondja a textus, hogy Istennel együtt kell munkálkodnunk. Mi következik ebből? Az, hogy Istennek szüksége van ránk, igényel minket. Az ő számára nélkülözhetetlenek vagyunk. Bár ő mindenható, mégis munkájának egy részét nélkülünk nem is akarja végrehajtani. Isten nevelő módszere ez. Isten szereti a velünk való munkaközösséget.

a.) A kenyérteremtés munkájában Isten nem nélkülözheti két karunkat. Ő adott rögöt, de azt termő humusszá mi tesszük. Ő adott magot, de azt a rögbe mi hullatjuk bele. Ő adott napfényt, de annak liszté omlott drága energiáját mi varácsoljuk át kenyérré.

b.) Vegyük az állattenyésztés példáját. Itt sem nélkülözhet minket Isten. Ő adott vadakat, de azokat szelid barmokká mi nemesítettük. Ő adott tápanyagot, de azt mi takarítjuk be és adjuk oda állatainknak észszerűen, okosan.

c.) A világszépítés munkájában is igényel minket Isten, itt is velünk együtt akar dolgozni. Ő adott követ, de abból szobrot mi faragunk, mi építünk; Ő adott hangot, de abból muzsikát mi szerzünk; Ő adott színeket, de azokból festményt mi csinálunk; Ő adott szavakat, de azokból zengő, megejtő költeményt mi faragunk.

d.) Az emberformálás munkáját is velünk kívánja Isten elvégezni. Milyen nagy rész jut ebből is nekünk! Ő adott gyermekáldást, de embert, jellemet belőle mi faragunk; Ő belénk oltotta az erkölcsi törvényt, de azt életté mi formáljuk; Ő adott észet, de azt alkotó munkára nekünk kell felhasználnunk; Ő adott hitet, de azt a boldogság és tisztaság eszközévé tenni mi vagyunk hivatva.

5. Isten munkálkodásának megtapasztalása engem munkára ösztönöz. Ez a textus mondanivalójának összegezése. Ebből következik, hogy az egészséges istenhit a munkakedvnek ösztönzője, forrása, vagy legalábbis az kell, hogy legyen.

A vallás munkaközösség Istennel. Legyen istenhitünk munkás lendületünknek forrása! Legyen örömünk az, hogy hatalmas munkatársunk van: Isten. Ámen.

GELLÉRD IMRE

SZÜKSÉG TINÉKTEK ÚJJÁSZÜLETNETEK

Jn 3,1—7

Minden vallás életében vannak sorsdöntő időszakok, amelyek annak további fejlődését meghatározzák. Minden vallás, történelme folyamán, elérkezik egy olyan pontig, amikor hívei lelkében visszatarthatatlan erővel jelentkezik egy vágy, szándék, akarat, újat, jobbat, nagyszerűbbet alkotni abból, ami régivé, elavulttá, időszerűtlenné vált. Minden vallás életében kiformálódik egy hősi időszak, amelynek eredménye megújulás, lelki, szellemi újjászületés, egyszóval reformáció.

Az Ószövetség vallása történetének legkimagaslóbb fejezetét a proféták működésének eredményeképpen megvalósult vallásos reformáció alkotja. Legfőbb reformátori tevékenységük, hogy Istenük ügyének önzetlen, bátor, félelmet és megalkuvást nem ismerő szolgálata mellett Istent azonosították a jóval; másszóval Istent az erkölcsi rend legfőbb őreként prédikálták és igazságosság, méltányosság, erkölcsi tisztaság és becsületesség gyakorlását követelték. A proféták népük valláserkölcsei megreformálását, lelki újjászületését hajtották végre.

Aztán hosszú évszázadokra volt szükség, amíg egy új reformációra, a legnagyobbra és legalapvetőbbre sor kerülhetett. Ennek a reformációnak hirdetője, hordozója és megvalósítója Jézus volt. Ellenállhatatlan erővel lobogott lelkében a proféták öntudatos, félelmet nem ismerő nemes tüze és szent lendülete, de azok mindenikénél minden tekintetben több és nagyobb volt.

A János evangéliuma harmadik fejezete alapján újra lelki szemeink elé idézhetjük Jézus és Nikodémusz találkozását és beszélgetését, amelynek központi gondolata a reformáció, a megújulás, az újjászületés lehetősége és szüksége volt. Alapigénk Jézus egész lelkületét, gyökerében új, reformátori tartalmú prédikálásának lényegét elsőrangúan juttatja kifejezésre. Az evangélista színes leírásában szinte magunk előtt látjuk két egymással farkasszemet néző vallási felfogás képviselőit. Nikodémusz a régít személyesíti meg merev kötöttségeivel, akit megérint ugyan az újjászületés szele, de aki a hagyomány vasmarkaiból magát kiszakítani képtelen. Ezzel szemben tündöklő fényességben ragyog fel Jézus magasztos, lényéből életerőt és öntudatot sugárzó, lendületével és feltétlen hitével magávalragadó személyisége.

Jézus Nikodémusznak kb. ezeket mondja: egy olyan állapot felé törekszünk, amit így nevezünk: Istenországa. Mostantól kezdve új értelmet nyer ez a fogalom. Jelenti azt az életközösséget, amelyben az egyedüli feltétlen hatalom a szeretet. Nekünk, akik mindnyájan Isten egyenlő gyermekei vagyunk, hivatásunk van ezen a földön. Ez a hivatás Istennek, a szerető, gondviselő, simogató, megbocsátó és áldó édes jó Atyának dicsőítésében és az erkölcsi parancs feltétlen teljesítésében áll. Annak, aki az Istenországába be akar jutni, minden erejével azon kell lennie, hogy tudjon újjászületni. Ez azt jelenti, hogy a múlt, mint az ihletésnek és nemes hagyományoknak forrása, kötelez, de nem minden tekintetben köt. Ami a régiből elavult, attól megszabadulni legyen elég erőnk; ami szárnyaink emelkedésében akadályoz, kíméletlenül rázzuk le magunkról. A régi törvényt újra kell értékelnünk, új, üde, friss szellemmel kell megtöltenünk. Isten lelke szerint időről-időre újjá kell születnünk, hogy áldásaiban osztozó tagjai lehessünk Istenországnak.

Tudjuk, hogy Nikodémusz Jézustól csendben eltávozott, anélkül, hogy lelkében az újjászületés végbement volna. Nem volt elég ereje ahhoz, hogy az újjászületést önmagában megvalósítsa.

De nem csupán Nikodémusz volt az, akit az újjászületés, a reformáció szelleme magávalragadni nem tudott. Maga az egész keresztény egyház az első nagyszerű nemzedékek elmúlásával hosszú időre, több mint ezer esztendőre elveszítette annak a lehetőségét, hogy Jézus mindig időszerű figyelmeztetésének értelmében önmagában és tagjaiban lélekben

újra meg újra újjászülethessék. Néhány évszázad leforgása alatt a keresztény életeszemély olyan átalakuláson ment át, amely a Názáreti Jézus gondolatvilágával és célkitűzéseivel, az állandó megújulás, a lelki és szellemi reformáció szent eszméjével és magasztos gondolataival sok tekintetben a legteljesebb ellentétben állott. Magasan, érckeményen, sziklaszilárdan állott a középkori egyház, amely megingathatatlan tekintéllyel parancsolt és a közösség minden tagjától feltétlen, alázatos, hívő engedelmességet követelt. Aki e nagy, hívő engedelmesség szorító karjaiból szabadulni igyekezvén, az előírások vasajtóin, ha csak a leg-halkabban is, de kopogtatni merészelt, minden esetben a legkíméletlenebb megtorlás áldozata lett.

Ezt az örök időkre biztosnak látszó fundamentumot aztán alapjaiban ingatta meg két mozgalom: a reneszánszhoz kapcsolódó humanizmus és a reformáció, amelyek a 14., 15., illetve 16. századhoz fűződnek.

A humanizmus derűs mozgalma tulajdonképpen a középkor merevsége és dogmatizmusa, világtól való elkülönülése elleni lázadás volt. Fő jellegzetességei: menekülni vágyás a szellemi bilincsektől, és tiszta, őszinte sóvárgás egy tágabb, szélesebb világ után, ahol a tudás, az értelem és szépség fénye ragyogja be az életet.

A 16. század első felében megjelent a történelem színpadán a másik mozgalom, a reformáció, amelynek első nagy hőse, Luther Márton 1517 október 31-én kiszegelte híres 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára.

A reformáció egyik alapvető hiányosságaként kell megemlítenünk, hogy az Isten és Jézus személyével kapcsolatos dogmák érvényességét teljes mértékben elismerte és fenntartotta. Ebben a tekintetben, ezen a rendkívül lényeges ponton reformációra egyáltalán nem került sor.

A mi nagy egyházalapítónknak, Dávid Ferencnek soha el nem múló, nagyszerű érdeme az, hogy évtizedek nehéz lelki vívódásai, értelmével, hitével és lelkiismeretével folytatott küzdelmei után Isten legdrágább ajándékában részesült: megtalálta Jézust, az embert és találkozott vele. A vallásos fejlődés egymásutáni szakaszain áthaladva, végre, élete legszentebb, legboldogabb élményeképpen hívő szemeivel és értelmével világosságával meglátta Jézust, a názáreti embert, a magasztos egyistenhit hirdetőjét és megvalósítóját, akihez nem imádkozunk, hanem akit követnünk kell. Dávid Ferenc lelki és hitbeli fejlődésének tetőfokán találkozott Jézussal és hős lélekkel meghalt érte.

Dávid Ferenc mind a humanizmusból, mind a reformációból azt, ami azokban valóban érték volt, önmagában és tanításaiban egyesítette és a szüntelen reformáció elvét, az állandó lelki újjászületés szükségességét következetesen képviselte és megvalósította. Élete munkájával megmutatta a haladás, a fejlődés, az örök reformáció útját; kijelölte az irányt a jézusi evangélium minél teljesebb megismerésére. Ez a dávidferenci szellem a humanizmusból és reformációból egyaránt táplálkozott.

Egyházalapítónk halálának évfordulóján újból ünnepélyes fogadalmat kell tennünk, hogy mindahhoz, ami a nagy jézustanítvány, Dávid Ferenc, valamint a több mint 400 esztendő áldott lelkű vezető személyiségei tanításaiban és példaadásában, és ez időszak szent tanulásaiban számunkra maradandó értékű, mindhalálilig hűségesek maradunk.

Nekünk az a magasztos hivatásunk, hogy az örök reformáció és a szüntelen lelki és szellemi újjászületés jézusi és dávidferenci örökségét hitéletünkben és mindennapi cselekedeteinkben újra meg újra valóssággá magasztosítsuk. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy hitünkhöz, amit gondviselő Istenünktől drága, szent ajándékképpen kaptunk, mindhaláláig hűségeseeknek kell bizonyulnunk, de ugyanakkor meg kell becsülnünk és tiszteletben kell tartanunk Dávid Ferenc szellemében mindazt, amit más vallásokhoz tartozók, más hitet vallók szentnek és alapvető értéknek tartanak, azon az alapon, hogy mi, Jézus tanításai értelmében ugyanannak a mennyei Atyának gyermekei, következőleg egymásnak testvérei vagyunk, akiket arról lehet megismerni, hogy egymást szeretjük. Nekünk gondolkozásunkkal és cselekedeteinkkel szüntelenül arról kell tanubizonytságot tennünk, hogy a hit és az értelem, a lelki elmélyülés és a józan ész, az imádkozás és felebaráti szeretet gyakorlása szervesen egybetartoznak, egymásnak elválaszthatatlan édes testvérei.

Legyen áldott a szent emlékezés és a jövőbe vetett feltétlen hit. Legyenek áldottak mindazok, akik a múltban a szüntelen lelki újjászületést hirdették és gyakorolták. És nyugodjék meg Isten áldása mindazokon, akik ma is a magasrendű emberi életet teljes lelkükkel éhezik és szomjuhózzák és annak diadaláért mindenüket odaáldozni készek. Amen.

Dr. KOVÁCS LAJOS

IMHOL VAGYOK, KÜLDJ EL ENGEM

Ézs. 6,1--8.

Az ókorban, már 3—4000 esztendővel Jézus születése előtt ismert volt önéletrajzok írása, emlékiratok készítése, amelyet főképpen a világbirodalmak uralkodói és kiemelkedő vezéregyéniségei gyakoroltak. Babilónia, Egyiptom és AsszírIA hatalmas uralkodói ezekben az írásaikban, amelyeket rendszerint agyagtáblákra vésettek, saját személyük dicséretét zengték azzal a szándékkal, hogy államvezetési bölcsességüket, valamint a különböző ellenségekkel folytatott háborúik és fényes győzelmek diadalmas emlékét az utókor számára megörökítsék. Ilyen természetű feljegyzések az utóbbi évtizedekben, a rendszeres tudományos ásatások eredményeképpen nagy számban kerültek felszínre és váltak ismertté.

Az ótestamentumi próféták könyvei, amelyek nagyrészt a Jézus születése előtti 8. és 5. évszázadok közötti időszakban, tehát mintegy két és fél ezer évvel ezelőtt keletkeztek, bizonyos tekintetben szintén önéletrajzok, emlékiratok, de azok az uralkodók önéletrajzaitól és emlékirataitól lényegileg különböznek. A próféták nem azért írtak, hogy saját személyüket előtérbe helyezték, hogy maguknak dicsőséget és hírnevet szerezzenek. Ők meggyőződésük szerint azt jegyezték fel, amit Isten